

opusdei.org

Andra Vatikankonciliet – århundradets kyrkliga händelse

Professor dr. Arturo Cattaneo talade vid Kulturcentret för vuxenutbildning Weidenau i München om konciliets betydelse.

2009-07-13

Andra Vatikankonciliet gav Kyrkan en djupgående förnyelse, vilken många troende uppriktigt hade önskat sig. Men snart vacklade tolkningsförsöken

under tiden efter konciliet hit och dit mellan förväntad eller besviken brytning och kontinuiteten med Kyrkans nuvarande lära. Under detta år firar Kyrkan nu 50-årsjubileum av påven Johannes XXIII:s kungörelse av konciliet. Samtidigt blev den senaste tiden kritiken av uppfattningen om konciliets tolkningar under påven Benedikt XVI högljudd. Dessa olika utvecklingar tog professor Arturo Cattaneo, lärare i kyrkorätt och ecclesiologi i Venedig, Rom och Lugano, som en anledning, att under en samtalskväll i Münchens Kulturcentrum för vuxenutbildning Weidenau föra fram en mer adekvat syn på konciliet. Det är anmärkningsvärt, att Joseph Ratzinger, en generation efter konciliets avslutande, och dåvarande rådgivare till den inflytelserike conciliedeltagaren kardinal Frings av Köln, som nuvarande påve är den bästa ännu levande experten på Andra Vatikanconciliet.

”För Kyrkan var det Andra Vatikankonciliet (1962 -65) århundradets händelse och är också intill denna dag fortfarande läromässigt den viktigaste informationskällan. På många sätt och vis var det ett enastående koncilium”, om det är den schweiziske teologen övertygad. ”En första egenhet med konciliet var det faktum, att temat för första gången i konciliets historia var Kyrkan själv”, började han den utförliga framställningen av sina mest betydelsefulla karakteristika.

Dessutom intog det ingen defensiv hållning i form av lärofördomanden som tidigare koncilier gjort: ”Det var inte heller meningen. Om så mer handlade det om det positiva i att förkunna och visa på skönheten och djupet i vår tro”. Det var inte heller målet för det 21:a ekumeniska kyrkomötet att definiera nya dogmer, utan i synnerhet främja Kyrkans missionsuppdrag. ”Alla troende är

levande och aktiva medlemmar i Kyrkan, alla deltar i Kyrkans missionsuppdrag”; detta framhävde Cattaneo som en av de mest betydande nyheterna i konciliet.

Ställningstagande och impulser

Specifikt var också ”Andra Vatikankonciliet klara, bestämda ekumeniska ställningstagande. Den respektfulla attityden gentemot de andra kristna visade sig vara en nödvändighet i missionsarbetet, i det att man slutade att beteckna icke-katolikerna som kättare eller anse dem som fiender”, enligt Cattaneo. Slutligen har konciliet i högsta grad bidragit till en förnyelse av teologin, genom att en större uppmärksamhet ägnades åt trons källor – Bibeln, kyrkofädernas skrifter och liturgin.

Som viktiga impulser, vilka påverkat konciliet, nämnde professorn olika teologiska rörelser: den bibliska, den liturgiska, varvid han citerade prof.

Romano Guardinis berömda sats ”Kyrkan väcks till liv i de troendes själar”, den patristiska, den ekumeniska och missionsrörelsen. Som betydande apostoliska initiativ från tiden före konciliet nämnde han den Katolska Aktionen framför allt i Sydeuropa, där många lekmän samarbetade med Kyrkans hierarki och Opus Dei, som ville föra lekmännen till fullt medvetande om deras kallelse genom dopets nåd till helighet och apostolat. Dessutom måste man se det andra Vatikankonciliet som ett komplement till det av politiska skäl 1870 avbrutna första Vatikankonciliet med den då rådande behandlingen av påveämbetet. 90 år senare sysselsatte det sig nu intensivt med biskops- och prästämbetes uppgifter och väsen.

Vilka var då de viktigaste ansatserna för det Andra Vatikankonciliet kraftsamling för Kyrkan? Det fanns flera framtidsvisande återupptäckter

av aspekter i Kyrkan, vilka under århundradenas lopp hamnat i glömska eller bara tolkats ensidigt” är Cattaneo övertygad om. Till dessa räknar han passager i koncilietexterna angående Kyrkans väsen, kristocentriciteten, den Helige Andes verkan, karismerna, biskopskollegiets varande, presbyteriet, dopet, betydelsen av firandet av Eukaristin för det kristna livet, det allmänna prästadömet, allas deltagande i Kyrkans mission, lekmännens specifika kallelse i Kyrkan och Kyrkans förhållande till det civila samhället.

Kritik och missförstånd

Vad gäller kritik och missförstånd av det Andra Vatikankonciliet sa Cattaneo: ”Några drev begeistringen för konciliet något för långt och ville öppna för ytterligare tolkningar. Även begreppet ”Guds folk” blev missförstått, eftersom det av somliga

tyddes sociologiskt och till och med marxistiskt. Efter Paul VI:s encyklika "Humanae Vitae" med fördömandet av konstgjorda preventivmedel blev det från och med 1968 en kraftig tillnyktring. Å andra sidan, menade Cattaneo, att alltför snabba, delvis kaotiska och okloka liturgiska reformer med alltför litet fromhet och känsla för det sakrala hade till följd att motståndsrörelser som de runt biskop Lefebvre bildades. De ger konciliet som sådant skulden för efterkonciliära missförhållanden, eftersom det enligt deras uppfattning inte var något riktigt koncilium i enlighet med läroämbetet. I och med att traditionalisterna inte accepterar konciliets viktiga framsteg, består faran i, att de inte heller erkänner läroämbetet och påvens auktoritet. Men med det skulle de automatiskt vara schismatiker och skulle stå utanför Kyrkan.

”Tack och lov har Andra Vatikankonciliet ägt rum. Så kunde Johannes Paulus II och Benedikt XVI stödja sig på en solid grund med Kyrkans kollegiala beslut. Och det är helt klart: Det andra Vatikankonciliet, sina betydande reformer till trots, var inte ett brott med traditionen utan står i en stor kontinuitet med Kyrkans tidigare koncilier”, säger professor Cattaneo sammanfattningsvis.

av Bernd Kreuels

pdf | Dokument automatiskt skapad från <https://opusdei.org/sv-se/article/andra-vatikankonciliet-arhundradets-kyrkliga-handelse/> (2026-04-05)